

QSO-bladet

Årgång 60

Nr2 2016

God Jul och Gott Nytt År önskar QSO-blad redaktörerna.

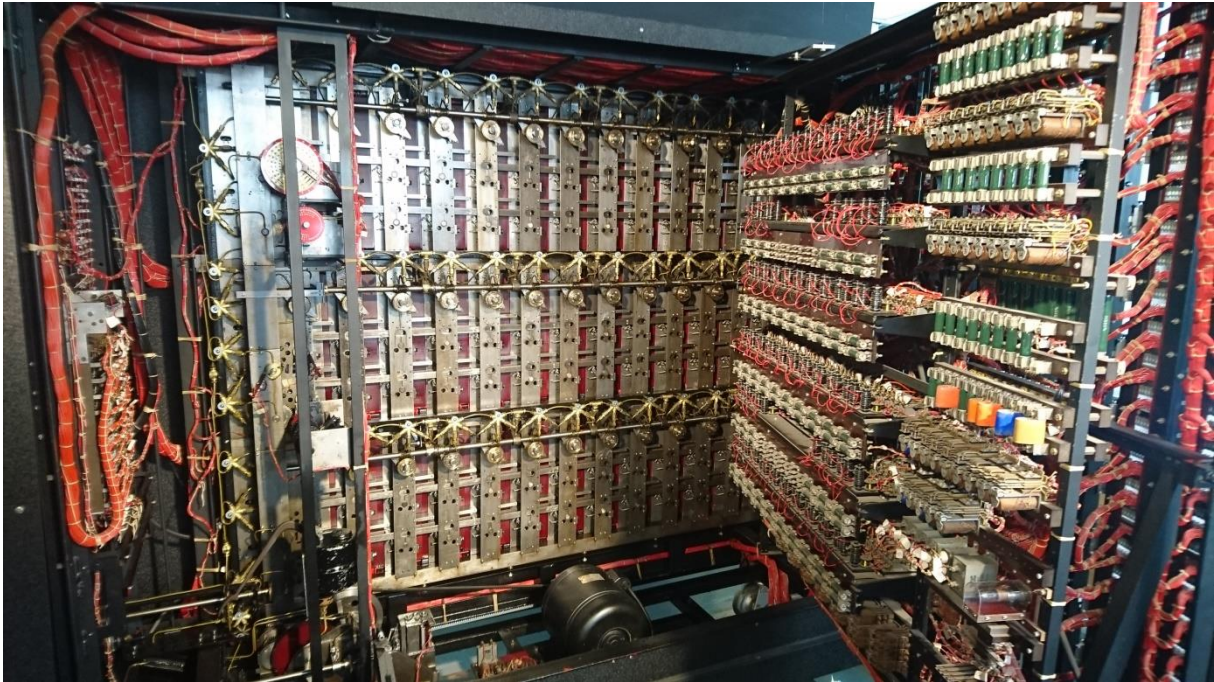
Så här års tänker vi gärna på sommaren och det blir dags att drömma om semester. Här kommer ett par semestertips.

BLETCHLEY PARK

Ni som såg långfilmen *The Imitation Game* eller är intresserade av kodknäckning känner nog till detta museum. Enklast tar man sig dit med tåg från **London Euston till Milton Keynes Central**. Resan tar mellan en halv till en timme. För oss sändaramatörer finns det tre särskilda sevärdheter.

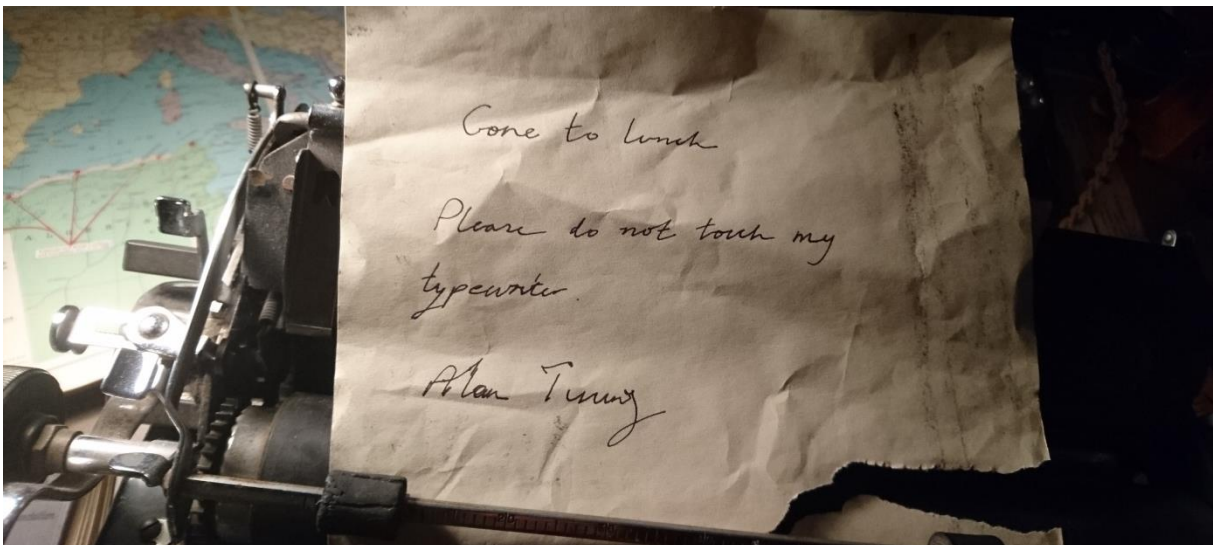
Först och främst är det givetvis själva museet, med alla dess olika byggnader som skildrar Englands verksamheter med kodknäckning under andra världskriget. Det är öppet alla dagar året runt, utom jul och nyår. "The Bombe" alltså replikan av maskinen som hjälpte till att knäcka tyskarnas Enigma

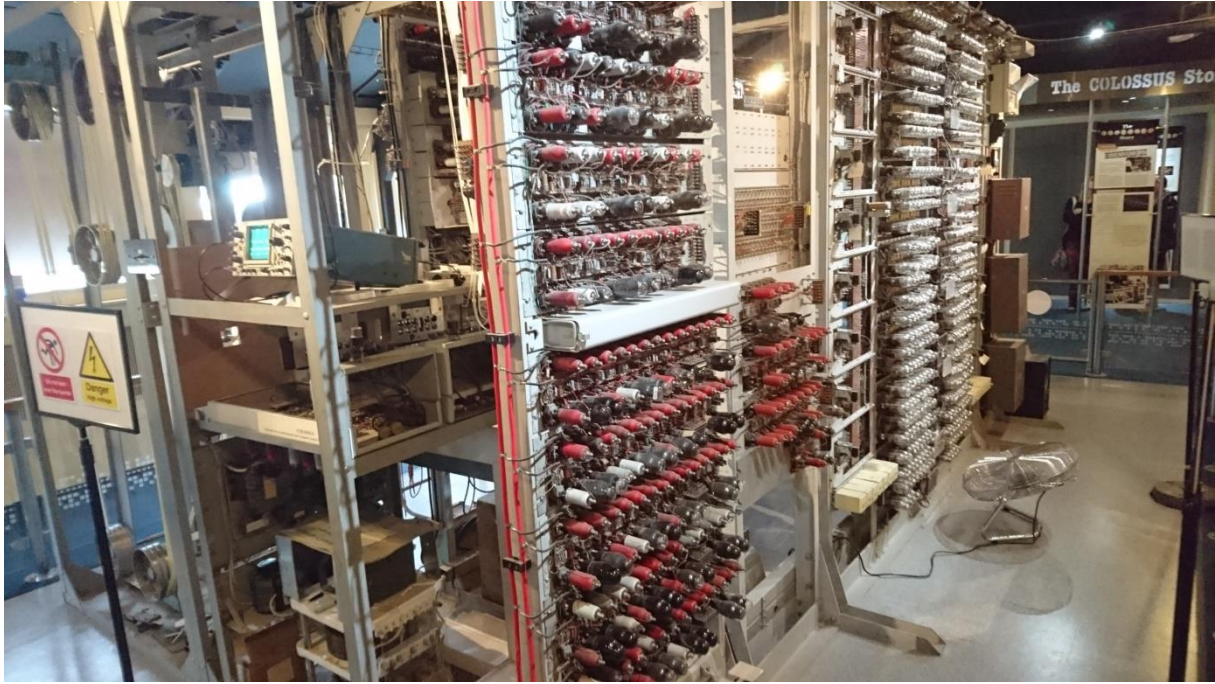
servas på tisdagar, annars demonstreras den ofta.

Inom området har RSGB dvs Engelska sändaramatörerna ett eget hus benämnt National Radio Centre. Där finns en klubbstation och diverse utställningar. Observera att NRC är helt stängt måndagar och tisdagar. Alltså åk aldrig till Bletcheley park på en tisdag!

Utanför området ligger The National Museum of Computing (TNMoC). Där finns en replika av Colossus, världens första elektroniska dator. Den demonstreras och man kan känna värmen från många hundra radorör och se hur en lång hålremsa med programvaran snabbt snurrar runt! Alla radorör av den typ som används köps upp, om de dyker upp på eBay. Här kan man även se hur en mottagarstation som användes för att ta emot Enigma trafiken såg ut bla med många AR-88 mottagare. Det är nästan alltid öppet, den stora avdelningen för moderna datorer dvs tillverkade efter kriget är bara öppen ibland. Det är kul med grejer som visas fungerande!

Den legendariska RCA AR-88, den var toppmodern under kriget.

När jag kom med i LRA 1973 var det drömmottagaren för en DX-ande grabb, men jag hade ju givetvis inte råd. Jag fick köpa en helkass trio 9R59DS.

Imperial War Museum Duxford

Som Linköpingsbo dras man väl till flyg och särskilt flyguppvisningar. Många åker till Duxford i England. Ungefär sex gånger per år är det uppvisning med flygplan från andra världskriget. De har en mängd flygande materiel och en jättelik samling. Det är svårt att hinna med allt på en dag!

Flygande fästning som var uppe flera gånger under dagen det var mäktigt.

Duxford Radio Society

DRS är radiosektionen på Duxford och har till uppgift att samla och visa militär radiokommunikation, d.v.s. det är ingen amatörradioklubb. Det är verkligen ett levande museum med många radiostationer i operativ status. En del förevisas och förklaras av kunniga entusiaster. Deras radiostation har den givna signalen GB2IWM. Utöver olika radiostationer kan man se Loran navigationssystem i drift, det är renoverade enheter från andra världskriget då det var nytt.

På nästa bild kan man se det amerikanska Command set systemet. Vi äldre har väl sett dessa enheter på loppisar genom åren. De fanns ju i mängder som surplus efter kriget. Man kunde även köpa tryckta böcker med ombyggnadsbeskrivningar. Många har nog också använt delar av dem i hembyggen.

Till Duxford åker man med gratis buss på flygdagar från Cambridge som ju är en fin stad att semestra i. Bästa vyn av staden får man genom att åka med en liten flatbottnad båt "punt" på Cambridge River. Din familj kommer garanterat att uppskatta färden. Om man törs och vill kan man ju åka nästan gratis med Ryanair till England.

Claes SM5GAG

King's College Chapel

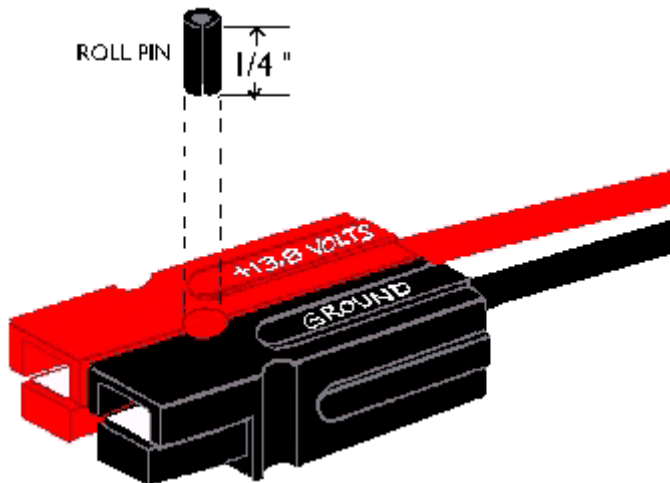
Gadgets and Gizmos Galore

Ventilslippasta finns att köpa på Biltema, den går bra att använda för att öka friktionen mellan verktyg och exempelvis stjärnskruvar, som ibland sitter besvärligt hårt.

Den fiffiga anordningen har SM3LWP Hans Nordlund tillverkat och fotograferat. Med en tung sten på skacklarna går det bra att köra upp spår i gräsmattan för radialer!

Nu har ju äntligen Anderson Power pole blivit standard för amatörradio 13,8 v istället för molex kontakten. Om man köper billiga kontakter från Kina brukar inte låspinnen följa med. Man kan då använda 0.095-inch tråd till en grästrimmer. Den trycks nästan helt in och klipps av vartefter den trycks helt in.

Läst på FB:

"men det är intressant det där med varmluft vs penna. Under alla år på Ericsson med telecom var det lag att SMD-chip skall lödas med varmluft annars kan det bli spänningar. Men här, på Kongsberg med aerospace-prylar då är varmluft förbjudet enligt diverse MIL-ESA och NASA-standarder.."

Det är ofta som GAG inte förstår hur man bestämmer!

" FT817 tål ej underspänning (mindre än 8V) sluttrissorna går hem"

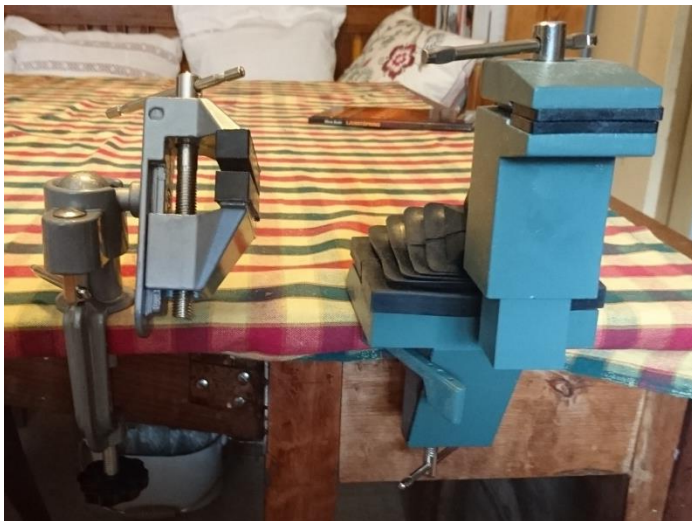
"Kenwood TS-2000 får hög dämpning i MF-filtren efter några år pga DC-koppling. Det borde vara 0,1 uF i serie (lika i TM-D710E)" "ludd på kretskortet pga blyfria lödningar"

Man undrar vilka nya apparater man törs köpa?

Ser det inte kul ut? En byggsats – enkelt med bara hålmonterade komponenter! Synd att språket är tyska. Annars är det färdig låda och bra beskrivning. Från funkamateur för 79 euro.

Ibland är det praktiskt med ett litet skruvstycke med horisontala käftar.

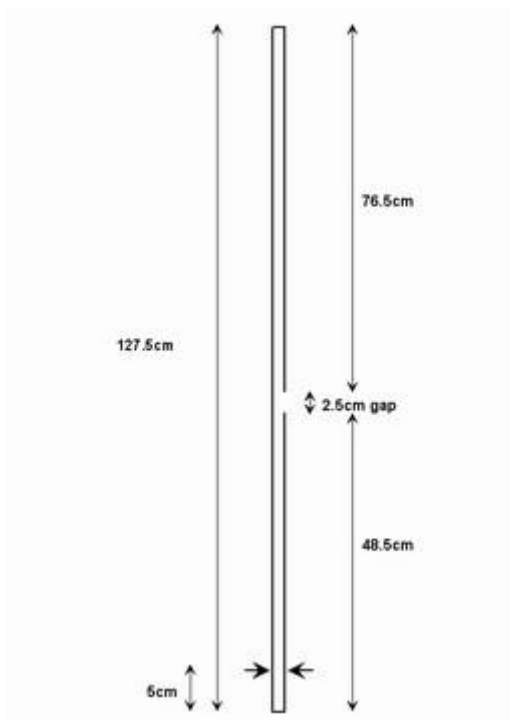

Det vänstra från Billema för 149 sek klarar inte uppgiften. Det måste monteras på bordets vänsterkant.

Det högra från Jula för 199 sek (rea 129) fixar uppgiften bra. Det kan användas åt alla håll vid montage framtill på en bordsskiva.

Båda är av typen lågpris.

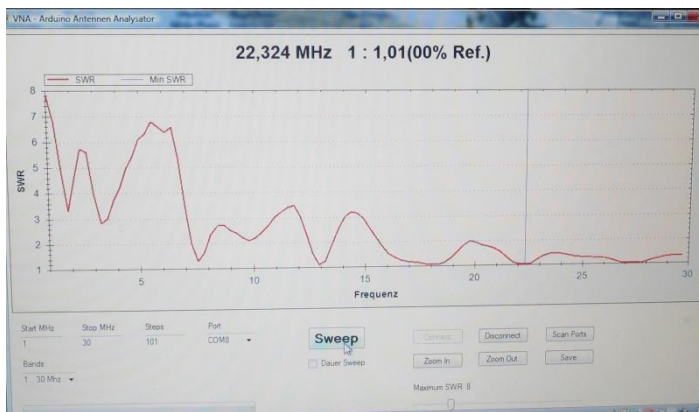

Slim Jim 2-meters bandkabelantenn.

I våras byggde jag denna portabelantenn den är bra mycket bättre än en gummiantenn på en handapparat. Antennen är tillverkad av 300 ohms bandkabel. Jag hade bandkabel med 6.8 mm c-c mellan kopparledarna. Det finns flera beskrivningar på nätet, den här fungerade för mig (en annan inte alls!). Koaxialkabeln ansluts vid de båda undre pilarna, jag använde vanlig RG-58. Det var lätt att få den i "resonans" i fria luften". OBS båda ändarna är kortslutna.

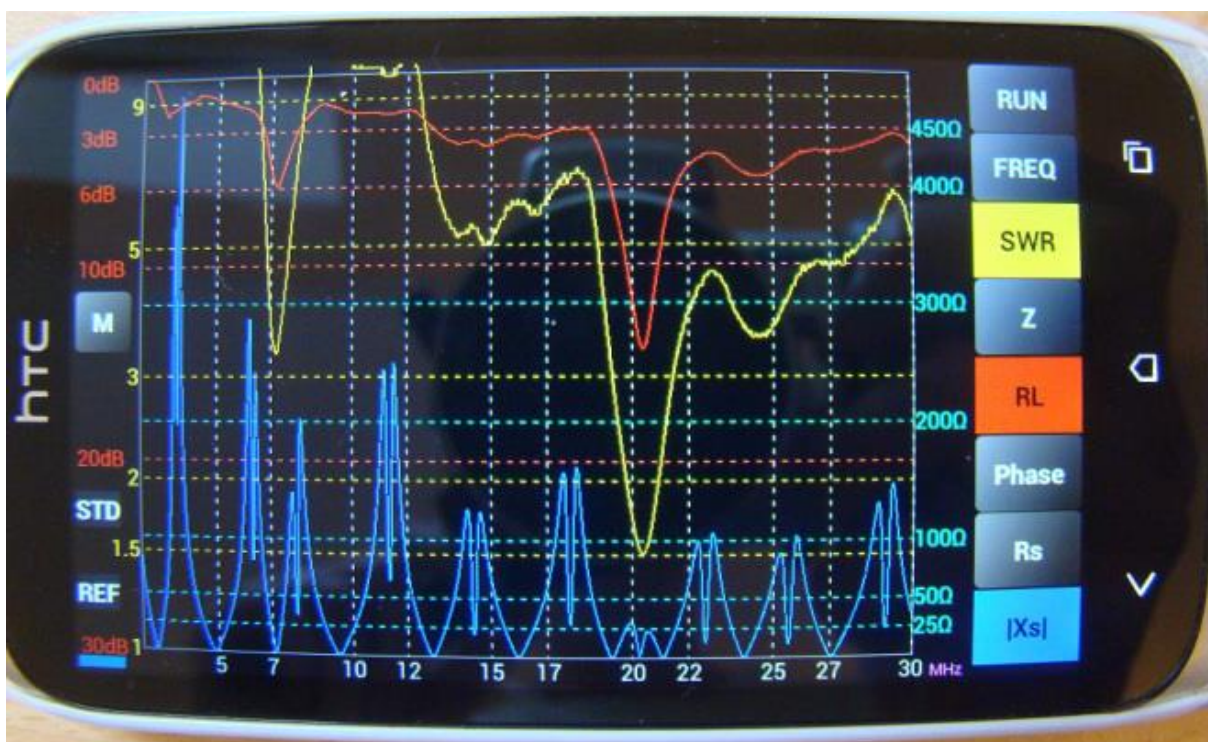

Mystisk låda! Bara två kontakter en BNC och en USB. Det är en grafisk antenn-analysator tillverkad av SM5BZY Bengt efter K6BEZ s ide. Den kostar någon hundralapp och just nu finns kretskort att köpa på Tradera. Programvaran finns i en arduino i lådan och i den anslutna datorn. SWR visas. Enkelt och bra.

Om man vill ge sig på ett större och mera omfattande projekt finns detta kretskort att köpa på eBay. Den entusiastiske Anthony F4GOH har lagt ut en beskrivning på en VNA för mätningar inom 1-60 MHz. Den har en AD9851 DDS och en AD8302 som detektor det hela styrs av en arduino Nano. Kretskortet kommer från Frankrike och de övriga delarna kan köpas från Kina, allt på eBay. Även en blåtandsenhet går att ansluta. Programvaran är den samma som till WiMo s VNA. Det fina kretskortet kostar bara 125 sek inkl frakt och kommer hem på en vecka.

Här kan man se finesserna. Mätningen görs direkt i antennens matningspunkt och överföringen sker med blåtand till mobilen.

Så har vi bilder från ett par av sommarens event. Först en bild på Manuel och Anna-Karin när de hade öppet hus med loppis i augusti. Deras firma Limmared Radio & Data AB är verkligen på hugget. Det var trevligt och vi var tre från klubben.

Den senare bilden är från Tångahed vilket jag tycker är sommarens trevligaste hammeeting. Där var många glada amatörer och åtminstone fem kom från LRA.

Elmer dog i våras! W9DY ex. W9GFF var förebilden till Elmer enligt ARRL. Jag lärde känna Bud när jag som 20-årig telegrafist anlöpte Chicago tre gånger under 1964. Han arbetade på Illinois State Police som telegrafist, yes, du läste rätt. Han och W9BRD, som var DX-redaktör för QST under många år jobbade tillsammans. Många trevliga minnen från de besöken och alla QSO:n därefter.

Bengt-Arne SM6CKU

Ja vi sändaramatörer måste ta hand om varandra. Ett sätt är att bli mentor "ELMER" för en ny amatör. Vi måste också tänka på att vi inte blir en samling för inbördes beundran. När någon ny eller gammal medlem dyker upp på klubben måste vi se till att de inte hamnar utanför samtalen. SM5GAG

Ett tidigt kretskort

Någon gång på hösten 1956 då jag gick andra året på SAAB:s yrkesskola kom vår rektor och undrade om jag och en kurskamrat var intresserade av att göra lite praktik på utvecklingsavdelningen. Det lät intressant att få pröva på som omväxling mot praktiken ute i verkstäderna så vi tackade ja. Det visade sig att det rörde sig om avdelning som jobbade med att ta fram datorn SARA (Saabs RäkneAutomat). Vi skulle hjälpa till med att ta fram något som hette kretskort. Chefen Gunnar Lindström hade varit i USA och sett hur man börjat bygga elektronik på sådana kort och nu skulle man försöka använda tekniken i bl.a.SARA. Hitintills hade man byggt i plåtlådor där man lött komponenter direkt på rör- socklar och pertinaxskivor med plintar vilket var både dyrt och tidskrävande.

Vår närmaste chef Ante Westman hade rekat lite i förväg och vi fick börja med att lära oss lite om vad kretskort var och hur vi skulle kunna ta fram sådana. Vi började med en tur till transformatorfabriken där Ante hade fixat ett par tomma ackumulatorskal som skulle användas för att framkalla och etsa i. Senare anskaffades också en gammal vevgrammofon, en dunk med 10 liter 96% sprit, fotoresist och etsvätska. (Tror det var järnkloridlösning) Ämne för kretskorten fanns i form av pertinaxskivor med enkel kopparbeläggning.

Björn Lind som var avdelningschef tyckte det här var roligt så han hade ritat ett schema på en binärräknare med glödlampor som skulle bli det första försöket. Jag vill minnas att den hade 4 lampor och kunde alltså ge 15 olika kombinationer..

Vi skulle nu rita ett kretsmönster på ett papper och lägga över en ritfilm och tuscha mönstret med ett etsande tusch.

Då detta var klart skulle mönstret över på en kortplatta. Här kom vevgrammofonen in i bilden. Centrumtappen på tallriken liksom hastighetsregulatorn hade tagits bort och så var fotoresistslungan klar. Grammofonen vevades upp och

kretskortämnet placerades på tallriken sen var det bara att starta och försiktigt hålla lite resist i mitten på plattan så att den spreds ut jämt och fint Sen ställdes plattan mörkt för torkning. Sedan exponerades plattan genom den tuschade filmen varefter den framkallades i 96%-ig sprit. Därefter ned i etskaret och det första kretskortet hade sett dagens ljus. Om det var det första kortet som togs fram i Sverige vet jag inte men det var i alla fall ett mycket tidigt sådant.

Binärräknaren byggdes upp och användes som rolig grej som stod och blinkade på bordet vid en fest på Frimis.

Till Jul hade ryktet spritt sig att det fanns en dunk med 96%-ig sprit i källaren på barack tre, vilket fick till följd att spriten fick färgas in med mytilenblå färg. Det visade sig vara lyckosamt då mönstret framträdde tydligt efter framkallning vilket gav möjlighet att reparera vissa skador före etsning.

Ett antal olika kort togs fram för att förbättra processen innan kretskorten började användas bl. a. i SARA-band. Ett par av dessa provkort användes för en förstärkaranläggning som togs fram för att försöka läsa ut något från en trådspelarrulle som sprängts sönder då ett 32 Lansenplan störtade någon stans i Valltrakten. Anläggningen bestod av en Ampex studiobandspelare en förförstärkare (kompletterad med en FM-blandare) ett Williamson slutsteg och en stor högtalarlåda. Trots mycket arbete med att nita ihop den söndersprängda tråden och anlåtande av en dam som var mästare på stenografi blev resultatet vad jag vet bara att vårt labb fick en fantastiskt fin Hifi-anläggning.

SM5AFU Göran

Det var bättre förr

Satt häromdagen och tittade i gamla loggar för att lägga upp saknade kontakter för DXCC Challenge på LoTW. Någon skulle ju kunnat ha lagt upp sina gamla loggar och ge en träff.

Vad jag då såg var att loggbladen såg mycket roligare ut mot vad de gör idag. 900812 hade jag kört 21 QSO utanför Europa. (Bl a. 5N, 9Q, TZ6, FR, VP2, LU, CX, HC samt ett antal J och W) Under 1991 höll jag kontakt med min kusin 5H3MI flera gånger i veckan. När jag tittar på de senaste logsidorna hittar jag som bäst UA0, A9, V5 och en W. Resten är EU. QSO-na är vid bägge tidpunkterna körda med max 100 w och GP.

Det hela beror naturligtvis på konditionerna som är beroende av solens aktivitet. Omkring 1990 var solfläckstalet ca 200 och i dag är vi nere på ca 20. Vi får vänta till efter 2020 innan vi kan hoppas på att det vänder uppåt igen. De värsta pessimisterna spår att nästa cykel blir mycket svagare än den nuvarande. De spår t o m ett nytt Mauders Minimum och början på en ny istid. Vi får hoppas dom har fel.

SM5AFU